

# SOCIAL CRISIS, FACTOR OF NATIONAL INSECURITY

**Drd. VASILE MESAROȘ**

## **Abstract**

*The preoccupations regarding the new economic world order are becoming more relevant in actual context for EU members. The globalization process is giving birth to new aspects of economic life, like tribalism and parochialism that have to be treated with maximum of interest.*

*In this context, Romania like a full member of the European Union, is deeply implicated in this state of fact.*

În contextual în care Europa numără acum 49 de state (incluzînd și recent proclamata Republică Kosovo), preocupările legate de ordinea socială și economica mondială și de aspectele ei normative capătă o nouă relevanță în contextul actual.

Modul în care procesul globalizării stîrnește noi tribalisme și parohialisme nu trebuie neglijat, ci tratat cu maximă atenție. În situația dată, în care România a devenit membră cu drepturi depline a U.E., starea Europei în context global ne interesează în egală măsură.

Europa și globalizarea constituie o discuție cu atît mai importantă și relevantă pentru noi, cu cît recentul Tratat de la Lisabona, ratificat de Parlamentul de la București, își propune transformarea Uniunii Europene într-un factor activ al acestui proces. De aceea, propun o scurtă reflecție asupra europeanizării și globalizării, incluzînd aici aspecte legate de integrare și eficiență.

Fără doar și poate, procesul globalizării a redus puterea guvernelor naționale de a stabili regulile potrivit nevoilor și preferințelor domestice. În timp ce concurența între țări, realizată într-un sistem reglementat, poate conduce la disciplinarea guvernelor și la creșterea eficienței instituțiilor publice, ar exista pericolul renunțării la multe dintre succesele statului numit „al bunăstării“, astfel încît calitatea forței de muncă și a standardelor sociale, protecția mediului și a consumatorului să fie puse în pericol.

Conceptul bunurilor publice globale sugerează nevoia pentru cooperare internațională multilaterală într-o economie globalizată. O asigurare eficientă a

acestor bunuri necesită dezvoltarea și implementarea regulilor acceptate la nivel internațional, precum și o finanțare constantă și adecvată.

Mici piedici în calea unei dezvoltări eficiente și armonioase în plan global ca rezultat al globalizării, țările pot fi expuse la evenimente economice internaționale și șocuri economice. Cea mai convingătoare manifestare de acest gen o reprezintă crizele economico-financiare. În astfel de momente există o tendință, pe piețele financiare, de a investi capital internațional numai în segmentele de calitate ale economiei. Aceasta poate face ca economiile de piață în curs de formare și țările în curs de dezvoltare să nu mai dețină acces la capitalul internațional, pe termen scurt.

Realitatea de acum, generată de criza creditelor imobiliare din Statele Unite, precum și de insecuritatea energetică percepută de piețe ne ilustrează un asemenea context, care, însă, nu a devenit dramatic.

În ultima perioadă au existat diverse propuneri despre adaptarea sistemului monetar și financiar față de aceste provocări. Aceste propuneri pot fi grupate în trei categorii: *prevenirea și managementul crizei, cooperarea regională și globală, reforma cadrului instituțional.*

Există îngrijorări și cu privire la vulnerabilitatea sistemelor financiare internaționale față de abuzuri. Un efect advers al globalizării pe piețele financiare îl reprezintă faptul că sistemul a devenit mai dificil de protejat împotriva abuzurilor cum ar fi spălarea banilor, finanțarea activităților criminale și teroriste, evaziunea fiscală, sustragerea de la respectarea regulilor.

Aproape în orice domeniu al activității umane există preocupări privind disfuncționalitățile care pot să apară în interiorul lui și, de aceea, se studiază cauzele, modul de apariție și manifestare a acestora, consecințele lor. Crizele sunt astfel de disfuncționalități. Ele au implicații majore în viața și activitatea oamenilor, cu consecințe și urmări aproape întotdeauna nedorite. Poate, de aceea, majoritatea domeniilor științifice și-au elaborat propria lor concepție despre crize.

Economiștii analizează criza după criterii specifice, atribuindu-i caracteristicile unor fenomene cu urmări nefaste pentru organizații, instituții și grupuri sociale afectate: inflația, somajul, stagnarea, recesiunea etc. Politologii vizează aspectele negative ale implicării politicului atribuind cauzele crizelor unor fenomene legate de eșecul conducerii politice, de aspectele neguvernabilității, de inconsistența și incoerența sistemului politic, de inabilitatea partidelor politice de a rezolva conflictele sociale. Sociologii identifică originea crizelor în inechitățile sociale, în scăderea motivației și a inițiativei, în revolta împotriva autorităților, în defecțiunile manifestate la nivelul mecanismelor de control social, în declinul moștenirii familiale, comunitare, civice și religioase. Istoricii evaluează situațiile de criza la nivel global, punându-le pe seama dezechilibrelor ce apar între elementele componente ale societăților datorită unor fenomene de dinamică socială: *creșterea puterii militare a unor state.*

Psihologii consideră criza drept o destructurare a identității indivizilor, a simțului lor de evaluare și semnificare datorate impulsurilor instinctuale, o influența a forțelor inconștientului colectiv, un efect al experiențelor traumatice datorate nașterii, bolii, accidentelor, declinului empatiei și îndrumării parentale,

experiențelor sociale care i-au făcut pe indivizi să se simtă ca niște obiecte, implicațiile impuse de teama și negarea morții etc.

În acest context al globalizării și al amenințărilor sale, decidenții politici europeni au considerat că un efort unitar va conduce la creșterea competitivității și va evita ca asupra statelor să se răsfrângă acele consecințe negative ale globalizării. „Integrarea europeană poate fi văzută ca un efort al vest-europenilor de a controla consecințele globalizării. Decât să fie forțați să aleagă între politica națională pentru politicile în curs de dezvoltare și relativă anarhie a globului, vest-europenii au inventat o formă de guvernare regională care să extindă statul și să întărească granițele între ei și restul lumii“.

În relație cu integrarea europeană, globalizarea este văzută ca o amenințare externă care va crea un mediu în care va fi necesar un grad mult mai ridicat de integrare. Astfel, Europa va tinde către realizarea unei uniuni și mai „strânse“. Statul-națiune are nevoie de securitatea oferită de calitatea de membru în blocul economic european întrucât economiile mici nu mai pot să se dezvolte izolat, autarhic, într-un mediu de piață global.

Tipurile de crize pot fi stabilite în funcție de criteriile pe care le aplicăm în clasificare: *tipul de soluții oferite la provocările mediului social; tipul de mediu în care are loc criza; domeniul în care apare criza; urgența rezolvării crizei; nivelul la care apare criza.*

1. După tipul de soluții și modul de rezolvare, identificăm:
  - a) crize de dezvoltare; b) crize de legitimitate; c) crize de onestitate;
  - d) crize de competență.
2. După tipul de mediu:
  - a) crize interne; b) crize externe.
3. După domeniul în care apare criza:
  - a) crize politice; b) crize economice; c) crize ideologice;
  - d) crize culturale; e) crize de comunicare; f) crize de imagine.
4. După urgența rezolvării:
  - a) crize imediate; b) crize urgente; c) crize sustinute.
5. După nivelul la care apare criza:
  - a) crize locale; b) crize naționale; c) crize zonale;
  - d) crize continentale; f) crize mondiale.

Criza de dezvoltare, acest tip de criză apare în condițiile existenței unor procese specifice ce se dezvoltă în interiorul unui anumit mod de procesare a informației sociale (de exemplu, epocile istorice cunoscute), care generează, din interior, soluții alternative la soluțiile tradiționale. Conflictul apare, în acest caz, între vechiul tip și noul tip de gestionare socială. De exemplu, Revoluția burgheză din Franța (1789) reprezintă, în această accepțiune, o criză de dezvoltare.

Criza de dezvoltare relevă faptul că tipul tradițional de soluție pentru rezolvarea problemelor într-o societate a ajuns la limită, și-a epuizat posibilitățile de rezolvare. Apar probleme sociale care nu mai pot fi rezolvate în limitele soluțiilor existente, impunându-se afirmarea unor forțe sociale care să construiască soluții alternative. Esența crizei de dezvoltare este, deci, confruntarea între două alternative.

La nivelul organizațiilor, numim crize de dezvoltare situațiile în care modalitățile de procesare a informațiilor dominante în organizații nu mai pot să soluționeze situații generate de noile capacități informaționale, mai performante, care se dezvoltă în interiorul acestora și în organizarea socială din care face parte organizația.

Cît timp oamenii nu dețin capacități informaționale care să-i ajute să proiecteze reorganizarea organizațiilor, această reorganizare se produce prin crize de dezvoltare. Dinamica necesităților și a posibilităților de a le satisface, induce și întreține în organizările sociale poziții diferite, tensiuni, situații conflictuale, confruntări care aduc periodic organizațiile în situații limită ce nu pot fi depășite decît prin ample discontinuități.

Criza de legitimitate, nu toate societățile au identificat alternative viabile la soluțiile tradiționale. Ca urmare, un anumit tip de soluție devine nefuncțional, își pierde credibilitatea, în condițiile în care nu există o soluție alternativă conturată. În cadrul crizei de legitimitate, nu se constată o confruntare între două soluții alternative (caracteristică a crizei de dezvoltare), ci o cantonare în cadrul unei soluții care și-a atins limitele funcționale.

Spre deosebire de crizele de dezvoltare, în cadrul crizelor de legitimitate, modalitățile de procesare a informațiilor din organizații nu mai pot soluționa dificultățile produse în funcționarea și reproducerea organizațiilor de consecințele derivate ale propriilor erori și limite. Ca urmare, în astfel de situații conservarea modalităților de procesare a informațiilor ce domină organizația nu se mai justifică. Sînt legitime încercările de a construi alte modalități de procesare socială a informațiilor, cu toate consecințele care decurg din acestea.

Criza de onestitate, acest tip de crize este strîns legat de crizele de dezvoltare și de crizele de legitimitate. Sînt posibile situații în care oamenii implicați în gestionarea unei organizații, deși dispun de modalități performante de procesare a informațiilor, să le utilizeze în modalități neadecvate cu scopuri ascunse (de pildă, pentru a obține avantaje personale), producînd situații care periclitează organizația, capacitatea ei funcțională și de reproducere. Periclitarea stării organizației constituie esența crizei de onestitate.

Criza de competență, pentru situațiile care periclitează o organizație, în care se ajunge ca urmare a limitelor oamenilor implicați în gestionarea ei, care nu se dovedesc capabili să proceseze informații la nivelul posibilităților oferite de orizontul informațional în care acționează, considerăm adecvată expresia crize de competență.

Crizele de gestionare pot pune în situații de insecuritate și organizările sociale care înglobează organizațiile. Ele pot aduce în starea de insecuritate maximă chiar și națiunile.

Criza internă, acest tip de criză domină atît interiorul unei organizații/instituții, cît și interiorul mediului social nerelevant al acestora, mediului-sarcină al organizației/instituției. Sînt considerate crize interne și crizele la nivel departamental, de ramură, precum și crizele din interiorul statului național. Crizele interne pot degenera și se pot transforma în crize externe. Ele contaminatează vecinătatea specifică apropiată (organizațiile din același domeniu pe

lanțul productiv orizontal), apoi vecinătatea specifică îndepărtată (organizațiile din același domeniu pe lanțul productiv vertical), ca, în cele din urmă, să afecteze domeniile conexe. De exemplu, o criză politică poate degenera în criză socială, economică, culturală etc. Criza economică poate produce, la rîndul ei, crize în toate celelalte domenii de activitate.

Criza externă, sînt considerate crize externe cele care acționează în exteriorul organizațiilor, instituțiilor, domeniilor specifice, în afara teritoriului național. Însă, aceste crize pot afecta organizațiile în modalități diverse, determinînd apariția și dezvoltarea unor crize interne.

Criza imediată se petrece brusc și neașteptat, nelăsînd timp pentru analiză și planificare. Rezolvarea acestei crize presupune lucrul în avans dedicat analizei posibilităților de apariție și realizării unui plan de gestionare a crizelor care să elimine, pe cît posibil, confuziile și reacțiile întîrziate.

Criza de urgență erupe brusc, după o scurtă perioadă de incubație, lăsînd un oarecare timp pentru planificarea forțelor și mijloacelor de intervenție. Exemplele relevă insatisfacțiile membrilor organizației ce se transformă în greve, abuzul substanțial în serviciu care determină nemulțumirea angajaților etc.

Criza susținută este o criză de lungă durată, ea persistă mai mult timp și, ca urmare, este mai ușor de analizat și planificat. Totuși, trebuie menționat că, o astfel de criză poate produce un deficit de imagine profund și persistent.

Integrarea europeană devine un răspuns logic față de o lume dominată de fluxuri financiare globale și corporații transnaționale. Globalizarea a acționat asupra Uniunii Europene prin încurajarea înlocuirii unui spațiu economic al regiunilor și națiunilor independente cu o economie de dimensiuni europene.

Existența globalizării legitimează integrarea europeană în scopul nevoii pentru o mai mare competitivitate, iar patternurile de comerț global pot justifica nevoia pentru blocuri regionale.

Globalizarea este prezentată ca o provocare și justificare, precum și ca un stimulent pentru a adânci integrarea, competitivitatea, liberalizarea comerțului. Dinamica globalizării pare să fi avut și o altă dimensiune, și anume aceea de a fi prezentat noi oportunități pentru Uniunea Europeană pentru a-și asuma rolul principal în guvernarea globală.

O Uniune cu un grad ridicat de integrare economică și un angajament față de politicile comerciale neo-liberale va beneficia de pe urma extinderii piețelor globale și a împuternicirii instituțiilor de guvernare globală dedicate apărării principiilor neo-liberale.

Dar Uniunea Europeană se concepe pe sine ca fiind mult mai mult decît o piață. Conform afirmației fostului președinte al Comisiei Europene, Jacques Delors, „societățile europene erau mai mult decît piețe, cetățenia e mai mult decît consum și guvernarea mai mult decît agenție economică“.

Uniunea Europeană reprezintă totodată un model social, prin faptul de a contribui la dezvoltarea noii sale puteri, ca actor global pentru a face presiuni asupra regulilor în ceea ce îi privește pe actorii globali, în genere. Conform unei afirmații a lui Romano Prodi - alt fost președinte al Comisiei Europene, în 2001,

„problema sărăciei nu poate fi rezolvată prin mai puțină globalizare, ci avem nevoie de mai multă“.

Există o relație cauzală între globalizare, concepută ca un proces economic, și integrare. Uniunea Europeană este un răspuns necesar față de integrarea inexorabilă de capital. Ideea pentru o uniune strânsă, coezivă, este întărită. Dar, globalizarea poate fi concepută și ca o serie de procese multidimensionale, care reduc separarea Europei de restul lumii, lărgind orizontul pentru posibilitatea de acces a actorilor europeni și transformarea Europei într-un spațiu global. Uniunea Europeană funcționează ca un intermediar care negociază cu scopul de a reduce tensiunile generate de clivajele produse de globalizare, în interiorul sau între statele naționale. Ea nu trebuie văzută doar ca o agregare de state naționale cu un motor intern al integrării, ci și ca o entitate care contribuie la accelerarea instituționalizării instrumentelor internaționale și globale de guvernare. Uniunea Europeană este unul dintre cei mai importanți actori în negocierile de comerț multilaterale și este un frecvent susținător al Organizației Mondiale a Comerțului. Încă din 1998, Uniunea Europeană devenise cel mai mare bloc de comerț global, cu un procent de 21% din exporturile globale de mărfuri.

Motivația de bază pentru crearea Uniunii Europene a reprezentat-o încercarea de depășire a conflictelor politice, generate de cel de-al doilea război mondial. Declarația lui Robert Schuman a dorit detensionarea relațiilor între Franța și Germania, relații care, în prezent, nu mai pot fi gândite ca potențiale generatoare de conflict. Fondatorii comunității au urmărit slăbirea animozităților naționale prin realizarea unei ordini legale internaționale. Astăzi, scopul Uniunii a devenit acela de a crea un sistem economic unitar, în direcția dezvoltării și creșterii economice.

Analiștii economici apreciază ca efect al globalizării, din perspectiva liberalizării pieței și schimbului, creșterea economică.

Dar există și un efect negativ, și anume, intensificarea nesiguranței și inegalității economice. Unii analiști susțin o și mai mare liberalizare a economiei, pe când, alții doresc un control guvernamental sporit asupra pieței.

După unii autori, Uniunea Europeană a apărut ca răspuns la intensificarea competiției pe piețele globale și ca o consecință și o cauză a schimbărilor în rolul economic al statelor. Ordinea social-politică și economică pe nivele multiple a Uniunii influențează ordinea mondială mai largă. Uniunea Europeană a răspuns la provocările globalizării și a promovat, ca urmare, o intensificare a fenomenului. Ea a devenit un actor crucial în economia mondială. Totuși, este clar diferită de alte proiecte regionaliste din lume, în sensul că integrarea a fost mai largă, mai adâncă și mai instituționalizată. Integrarea în alte regiuni ale lumii a fost mai pragmatică și flexibilă.

Astfel, în timp ce Uniunea Europeană este parte a regionalizării economiei mondiale, este, în același timp un tip specific de proiect regionalist. În anii '80 ai secolului trecut au existat unele probleme legate de ideea că acest proiect accelerat de creare a pieței unice europene ar conduce la o formă protecționistă a „fortăreței europene“. S-a argumentat însă că, în ciuda patternurilor ciclurilor financiare, mare parte a investițiilor și comerțului sînt concentrate în regiunile triadei dominante

a economiei politice globale. Aceiași autori consideră că dacă ar fi să plasăm Uniunea Europeană în contextul liberarizării economice, am ajunge la concluzia că ea ar reflecta, mai degrabă, o strategie de reconciliere a integrării regionale cu forțele globalizatoare.

Dezvoltarea armonioasă a României în context european și global în condiții de eficiență, ținând cont de Strategia post-aderare 2007-2013 UE este o construcție în mișcare într-un context internațional caracterizat, la rândul său, de o dinamică accentuată. Aceasta face ca profilul României să țină cont de oportunitățile existente, în scopul minimizării vulnerabilităților tipice unui stat nou membru UE, al promovării unor politici coerente, având ca obiectiv creșterea bunăstării cetățenilor români.

După un deceniu de reforme structurale, legislative și instituționale, de restructurare economică și socială în vederea pregătirii aderării, România trebuie să facă față unui context semnificativ schimbat și cu un nivel crescut de interdependențe între Statele Membre, care necesită un comportament strategic rațional și eficace.

În primul rând, aderarea la UE constituie oportunitatea și mijlocul de a spori calitatea vieții cetățenilor săi, alături de toți cetățenii europeni. Faptul că România va fi un stat membru UE cu un PIB pe cap de locuitor mult sub media europeană accentuează nevoia de folosire eficientă a resurselor proprii și a fondurilor comunitare, de stimulare mai activă a investițiilor străine și autohtone.

România are astfel nevoie de menținerea pe o perioadă cât mai lungă a creșterii economice rapide, echilibrate și durabile, de instituții puternice și eficiente, de un sistem legislativ coerent și de un sistem fiscal predictibil. România trebuie, de asemenea, să îndeplinească la termen obligațiile pe care și le-a asumat prin Tratatul de aderare și să contribuie la realizarea obiectivelor Europei unite. Aceasta include modernizarea infrastructurilor fizice, adaptarea sistemului educațional la cerințele europene, revigorarea cercetării științifice și inovării, cu accent pe aplicabilitate în practica economică bazată pe parteneriatul între mediul de afaceri, universități și institutele de cercetare, restructurarea fundamentală a agriculturii și impulsivitatea dezvoltării rurale, precum și consolidarea capacității administrative în vederea implementării acquis-ului comunitar. România trebuie să acționeze în continuare pentru o dezvoltare durabilă și pentru protecția mediului, pentru flexibilizarea pieței muncii și asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea unui climat concurențial optim. Ca stat membru al UE și în îndeplinirea obiectivelor sale, România va aplica principiile și valorile fundamentale ale Uniunii: *solidaritatea, consensualitatea și spiritul de compromis*. România va avea o abordare constructivă și de cooperare, în îndeplinirea rolului său de partener egal în dezvoltarea Uniunii Europene.

Obiectivul strategic al României îl reprezintă convergența cu statele membre ale Uniunii Europene, în termeni de bunăstare individuală a cetățenilor săi și a societății în general. În termeni macro-economici, convergența cu UE înseamnă asigurarea unui ritm de creștere economică mai ridicat decât media comunitară, pentru un interval de timp suficient de lung (de ordinul zecilor de ani).

În acest context, trebuie subliniat rolul de instrument de accelerare a procesului de convergență economică și socială al PND 2007-2013. Scopul principal al

acestui îl constituie tocmai reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică între România și statele membre UE.

Modelul general al dezvoltării economice este în continuă schimbare prin promovarea sectoarelor economice cu valoare adăugată și creșterea ponderii sectoarelor bazate pe cunoaștere. Intervenția statului pentru susținerea unor sectoare economice necompetitive sau măsurile sociale protecționiste nu contribuie la asigurarea durabilității și se dovedesc vulnerabile în fața provocărilor globalizării.

Dezvoltarea avantajelor competitive trebuie să țină seama de tendințele europene și de procesul de globalizare în ansamblu. De asemenea, vor trebui încurajate și stimulate sectoarele capabile să valorifice avantajele și oportunitățile oferite de Piața Internă.

Dezvoltarea corelată a infrastructurilor fizice și a capitalul uman reprezintă abordarea corectă a României în fața acestor provocări. Consolidarea unui model de dezvoltare pe aceste două direcții, în condițiile asigurării coerenței și complementarității cu instrumentele strategico-programatice deja existente (Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, Programul Național de Reforme 2007-2010, Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013, Strategia de Dezvoltare Durabilă 2025, Programul de Guvernare 2004-2008, Programul de Convergență 2007-2010, Raportul Național Strategic privind Protecția Socială și Incluziunea Socială 2006 - 2008), reflectă ierarhizarea strategică a obiectivelor de dezvoltare a României, prioritarizate impusă de caracterul limitat al resurselor disponibile.

Experiența statelor membre care au atins deja convergența cu UE arată că succesul este garantat dacă rolul statului se axează pe dezvoltarea infrastructurilor care să susțină dezvoltarea sectoarelor economice, în funcție de situația Pieței Interne a UE și/sau a pieței globale.

Din aceasta perspectivă, convergența cu UE poate fi asigurată doar pe termen lung și necesită dezvoltarea celor două mari categorii de infrastructuri, cele fizice și, respectiv, cele umane.

Dezvoltarea infrastructurilor fizice (transporturi, mediu, telecomunicații și energie) are avantaje pe termen lung, dar și avantaje economice pe termen mediu, în sensul că investițiile majore realizate sunt generatoare de creștere economică și conduc la dezvoltarea de activități economice conexe.

Pe de alta parte, investiția în capitalul uman (prin educație, formare profesională, învățare continuă, întărirea legăturii cercetare - dezvoltare - inovare, politici eficiente de sănătate publică, politici sociale și ocupaționale moderne) asigură durabilitatea creșterii economice, având în vedere că o populație educată și sănătoasă este performantă și adaptabilă la nivelul UE și la nivel global.

Cadrul macro-economic trebuie să pună accent pe reformele structurale, politica fiscală și bugetară, agricultura și dezvoltare rurală, iar cadrul micro-economic trebuie să urmărească susținerea IMM-urilor (mai ales a celor inovative).

Din perspectiva convergenței, cadrul macro-economic are rolul de a susține durabilitatea creșterii economice, inclusiv prin finanțarea dezvoltării infrastructurilor fizice și a capitalului uman. Asigurarea cadrului macroeconomic stabil pentru perioada 2007- 2013 reprezintă un obiectiv fundamental, caracterizat prin



intensificarea procesului de corelare a politicilor existente și implementarea noilor politici, continuarea consolidării fiscale, a procesului dezinflaționist și a nivelului deficitului bugetar, conform cerințelor Uniunii.

Politicile monetară, bugetară și fiscală, precum și pregătirea pentru aderarea la zona Euro vor fi astfel subsumate logicii unei programări bugetare multianuale care să aloce resursele necesare pentru sectoarele cheie (inclusiv prin dezvoltarea parteneriatelor public-privat) și să raționalizeze cheltuielile, avându-se în vedere principiul subsidiarității. Obiectivele politicii fiscal-bugetare vor ține seama de prevederile Pactului de Creștere și Stabilitate, iar politica economică va urma principiile cuprinse în Orientările Generale de Politică Economică (Broad Economic Policy Guidelines).

Cit privește planul micro-economic, susținerea IMM-urilor are ca obiectiv consolidarea prezenței competitive a României pe Piața Internă.

Dezvoltarea sectorului agricol al României, vizează depășirea problemelor structurale actuale (slaba dotare cu mașini și utilaje, fărâmițarea terenurilor agricole) și creșterea competitivității produselor românești pe Piața Internă. România se va afirma ca un stat european mediu, cu potențial de specializare în anumite domenii de politică externă. Având în vedere că, în mod tradițional, s-a concentrat pe domeniul securității și, în prezent pe relația transatlantică, este necesar ca în viitor, să echilibreze poziția aceasta cu o dimensiune economică și să o acomodeze cu doctrina de putere soft.

Ținând cont de interesele particulare la Est, în Marea Neagră și în Balcani, România va acționa pentru a determina nuanțări ale pozițiilor UE pe aceste teme. România va urmări, totodată, să revină în zone mai îndepărtate, în primul rând pe plan economic.

România va încuraja consolidarea Politicii Europene de Securitate și Apărare (PESA) și va participa, de o manieră activă, la dezvoltarea și implementarea acesteia, urmărind a deveni un catalizator al PESA. Se va urmări promovarea principiului complementarității dintre UE și NATO în domeniul securității și apărării și se va sprijini consolidarea parteneriatului celor două organizații.

Concurența economică pe piața comună au determinat statele membre să-și promoveze așa-numitele avantaje competitive specifice. Specializarea economiilor naționale pe categorii de servicii și produse recunoscute pe piața comună, ca aparținând într-o mare măsură anumitor state, este un fenomen de actualitate.

România trebuie să se înscrie în această logică prin identificarea domeniilor care pot individualiza economia românească și îi pot crea un avantaj în competiția economică europeană. Printre acestea se numără:

- Agricultura ecologică - produsele alimentare naturale; - Industria IT;
- Industria vinului;
- Turismul - agro-turismul, turismul cultural, Delta Dunării; - Industria textilă și confecțiile;
- Produsele meșteșugărești tradiționale; - Industria de mobilă;
- Industria farmaceutică naturistă.

Valoarea adăugată a României la arhitectura socială și economică europeană, susținută și promovată de agențiile guvernamentale, se caracterizează prin

elementele care pot contribui la îmbunătățirea imaginii de țară. Principalele direcții de acțiune pot fi:

- Cultura română;
- Calitatea și calificarea capitalului uman; - Sportul de performanță;
- Contribuția la securitatea regională și la promovarea valorilor democrației și economiei de piață în spațiul de vecinătate imediată;
- Utilizarea expertizei diplomatice acumulată în diferite regiuni ale lumii;
- Identificarea României, la nivelul UE, cu teme mari de politică externă (de exemplu, Marea Neagră);
- Diversitatea biologică (România este țară care după 1 ianuarie 2007 a devenit singurul stat membru al Uniunii Europene cu 5 bioregiuni - din cele 11 existente).

Asadar, Romania se inscrie pe drumul renasterii si regasirii identitatii in plan euroepan si trebuie să știe sa răspundă cât mai bine chemărilor pe care le are de la ea procesul de globalizare economică internațională.

## Bibliografie

- BARUS-MICHEL, Jacqueline, GIUST-DESPRAIRES, Florence, RIDEL, Luc, *Crize. Abordare psihosociala clinica*. Editura Polirom, Iasi, 1998
- CORNELIUS, Helena, FAIRE, Shoshana, *Stiinta rezolvarii conflictelor*. Editura Stiinta si Tehnica, Bucuresti, 1996
- CULDA, Lucian, *Organizatiile*. Editura Licorna, Bucuresti, 1999 GRANT, Wendy, *Rezolvarea conflictelor*. Editura Teora, Bucuresti, 1997
- HUNTINGTON, P., Samuel, *Ordinea politica a societatilor in schimbare*. Editura Polirom, Iasi, 1999
- PANZARU, Petru, *Mass-media in tranzitie*. Fundatia Rompres, Bucuresti, 1996
- STANCU, V., STOICA, M., STOICA, A., *Relatii publice. Succes si credibilitate*. Editura Concept, Bucuresti, 1997
- THOVERAN, Gabriel, *Comunicarea politica azi*. Editura Antet, Oradea, 1996